

De fontein in het J.W. van Overloopplantsoen

Door Ine Vermaas

'Een mens wordt oud' of 'een mens heeft te lang stukjes gemaakt over één parkje'. Ik weet het niet meer: heb ik al eens geschreven over het magische moment wanneer de zon in voor- en najaar precies achter de koepel van de palmenkas staat? Mooi, die vrolijk verlichte schemerlamp.

Nu hebben we er nog zo'n magisch moment bijgekregen. Als de zon laag door de bomen schijnt, valt het licht op de sproedelende waterstralen van onze fontein – die vertonen zich dan als sprankelend kristal, terwijl de omgeving in de schaduw ligt. Misschien iets waar ik alleen maar van kan genieten omdat ik vanuit éénhoog-voor het parkje in de gaten zit te houden?

Ik heb een hekel aan 'weet je nog wel oudje'-verhalen en dit stukje wordt vast en zeker te lang, maar de fontein verdient wel een herinnering aan z'n ups en downs.

Toen ik hier in 1958 kwam wonen, groeide tussen het Zeemanlaboratorium en het (toen nog naamloze) parkje een dikke strook verwilderde struiken. Een niemandsland met zwerfvuil, afval, onzedelijke handelingen en ratten – veel ratten. Gottegot wat liepen er in die tijd veel ratten te flaneren in het J.W. van Overloopplantsoen.

Ergens begin jaren zestig bezocht H.M. de Koningin Amsterdam en de school voor slechthorenden aan het Hortusplantsoen – ze zou dus bij ons langsrijden. De buurvrouw en ik, die geen van beiden een hoge pet op hadden van koningshuizen, stonden op de stoep met een kind op de arm. Kun je later tegen die koters zeggen dat ze ooit nog eens de koningin hadden gezien en dat die met zo'n slap handje naar ons had gewoven.

Dit alles zonk in het niet bij het feit dat we in die niet te betreden bosjes, water hoorden klateren. De UvA had ook een duit in het zakje willen doen en de geheime fontein in werking gesteld.

Daarna hebben de buurvrouw en ik er alles aan gedaan om de bosjes te doen amoveren en de fontein in werking te houden. Dankzij de heer Snoek, natuurkundige en beheerder van het Zeemanlab kregen we onze zin. Heer Snoek was een praktisch man. Om te voorkomen dat de UvA zou gaan steigeren tegen de waterkosten, liet hij een stuivertje solderen op de waterspuwer: straaltje als een kinderplasje maar toch een fontein.

Bosjes weg, zandbakje ervoor in de plaats. De moeders en kinderen troffen elkaar op die plek en haalden aan 't eind van de middag de sherryflessen van de plank – want in die tijd dronken huismoeders altijd sherry. Heer Snoek kreeg zo nu en dan ook een fles als dank voor zijn bemoeienissen met de watertoevoer. Misschien had hij wel een bloedhekel aan sherry, maar dat hebben we hem nooit gevraagd.

De tijd verging, de kinderen werden groot, de UvA verhuurde het Zeemanlab aan het SISWO. Toen wilde niemand de waterrekening betalen en viel onze fontein droog, voor jaren en jaren. En d'r waren geen moeders met kinderen meer, de zandbak werd een hondenspeelplaats en de banken werden slaapbanken voor een ieder die geen dak boven het hoofd had. Ach, wat zou een van de schrijvers van het Oude Testament dit mooi hebben verwoord: de aarde werd woest en ledig met enkele morsige profeten die alsmaar naar iets op zoek waren in die dorre woestijn met hondenpoep.

Totdat een buurtbewoner, tevens deelraadslid, en een buurtbewoner, tevens kwaliteitsbewaker, de zaak samen ter hand namen: de fontein sproedelt weer als nooit tevoren. Niks zuinig stuivertje, maar een prachtig bekje waar royaal water uit spettert.

Rest de vraag wie verantwoordelijk is voor het voornoemde 'avondeffect' van de fontein. De architect van het gebouw A.A. Kok? Of heeft John Raedecker niet alleen het beeldhouwwerk, maar ook het geheel ontworpen? De koppen heten 'dag' en 'nacht' en juist tussen dag en nacht wordt de waterstraal flonkerend kristal. Zouden die twee dat bewust zo geënsceerd hebben?